

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 09 0 K 026508 19 Kž 45
Sarajevo, 25.01.2019. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija mr. Božidarke Dodik kao predsjednice vijeća, Ismete Mujanović i Vesne Stanković Čosović kao članova vijeća, uz sudjelovanje Senke Herić kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih D. A. i dr., zbog krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 3. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa krivičnim djelima Zloupotreba položaja ili ovlašćenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1., Krivotvorenje isprave iz člana 383. stav 1. i 2., Prevara iz člana 294. stav 2., Pranje novca iz člana 272. stav 2., u vezi sa stavom 1., Davanje lažnog iskaza iz člana 348. stav 3. i Pomoć učinitelju poslije učinjenog krivičnog djela iz člana 346. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbi kantonalnog tužitelja iz Sarajeva protiv rješenja Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 026508 18 K od 10.01.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 25.01.2019. godine, donio je sljedeće

RJEŠENJE

Žalba kantonalnog tužitelja iz Sarajeva se djelimično uvažava, pa se rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 026508 18 K od 10.01.2019. godine ukida i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

OBRAZLOŽENJE

Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 026508 18 K od 10.01.2019. godine, u krivičnom predmetu protiv optuženog D. A., zbog krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 3. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH) u vezi sa krivičnim djelima Zloupotreba položaja ili ovlašćenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1., Krivotvorenje isprave iz člana 383. stav 1. i 2., Prevara iz člana 294. stav 2., Pranje novca iz člana 272. stav 2., u vezi sa stavom 1., Davanje lažnog iskaza iz člana 348. stav 3. i Pomoć učinitelju poslije učinjenog krivičnog djela iz člana 346. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH, tačkom 1. izreke, usvojen je prijedlog branitelja optuženog D. A., pa je radi obezbjeđenja dolaska na sud optuženog D. A. umjesto mjere pritvora iz osnova člana 146. stav 1. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH) određeno založno pravo - hipoteka na nekretninama upisanim u: Zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda u Sarajevu, KPU Centar, poduložak broj ... i to na parceli broj 16696/1, trosoban stan koji se nalazi u Sarajevu u ulici ..., sprat ..., a koji se sastoji od 3,5 sobe, kuhinje i pomoćnih prostorija ukupne površine 111 m², kao i dio zajedničkih prostorija i uređaja koji pripadaju stanu i zgradi kao cjelini i zemljište ispod zgrade, upisana nekretnina kao vlasništvo

D. M. sa dijelom 1/1, koja vrijednost je utvrđena od strane sudskog vještaka u iznosu od 360.800,00 KM, zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda u Sarajevu, Z.K. ul. broj 3065, K.O. S..., broja parcele 902/9U2J23, nekretnina označena kao troiposoban stan koji se nalazi u Sarajevu ul. ..., sprat ..., stan ..., a sastoji se od 3,5 sobe, kuhinje i pomoćnih prostorija ukupne površine 92 m², suvlasnički dio od 92/3313 na nekretnini označenoj kao k.č. ..., povezano sa vlasništvom na posebnom dijelu, upisana kao vlasništvo D. E. sa vlasništvom 1/1, koja vrijednost je utvrđena od strane sudskog vještaka u iznosu od 308.200,00 KM, zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda u Sarajevu, Z.K. ul. broj 3066, K.O. S..., broja parcele 902/9U2J24, nekretnina označena kao dvosoban stan koji se nalazi u Sarajevu ul. ..., sprat ..., stan ..., a sastoji se od 2 sobe, kuhinje i pomoćnih prostorija ukupne površine 58 m², suvlasnički dio od 58/3313 na nekretnini označenoj kao k.č. 902/9, povezano sa vlasništvom na posebnom dijelu, upisana kao vlasništvo D. E. sa vlasništvom 1/1, koja vrijednost je utvrđena od strane sudskog vještaka u iznosu od 159.500,00 KM, zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda u Sarajevu, KPU Stari Grad, poduložak broj 3102 i to na parceli broj 3102/1, poslovni prostor koji se nalazi u Sarajevu u ulici ... u poslovnom objektu K... 11 pp broj .../P, ukupne površine 54 m², kao i dio zajedničkih ... i uređaja koji pripadaju stanu i zgradi kao cjelini i zemljište ispod zgrade, upisana nekretnina kao vlasništvo D. H. sa dijelom 1/1, koja vrijednost je utvrđena od strane sudskog vještaka u iznosu od 172.800,00 KM, te je naloženo ZK uredu Općinskog suda u Sarajevu da u teretnom C listu izvrši upis hipoteke na naprijed navedenim nekretninama i odlučeno je da će se hipoteka brisati nakon što se krivični postupak pravomoćno dovrši rješenjem o obustavi postupka ili ako se donese presuda i prema optuženom izrekne kazna zatvora, te kada isti počne izdržavati kaznu, a ukoliko se optuženi ne bude uredno odazivao na poziv suda ili ako pobjegne donijet će se posebno rješenje kojim će se odrediti da se navedene nekretnine na kojima je određena hipoteka prodaju, a novac dobiven prodajom pripast će Budžetu Federacije.

Istim rješenjem, tačkom 2. izreke, umjesto mjere pritvora iz osnova člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, izrečene su mjere zabrane: zabrana napuštanja boravišta i zabrana putovanja na način da se optuženom D.A. zabranjuje napuštanje boravišta, adrese stanovanja, ul. ..., sprat ..., Općina Centar Sarajevo, bez prethodnog odobrenja suda, osim u slučaju da ga napušta da bi se pojavio pred sudom u ovom krivičnom postupku, ili po pozivu tužilaštva. Optuženi ne može promijeniti prebivalište, odnosno boravište bez prethodnog odobrenja suda, a određeno je da će: a) Provjeru mjere zabrane napuštanja boravišta i zabrane putovanja optuženog provoditi ovlaštena službena lica PS Centar, tako što će jednom dnevno u vremenskom periodu od 08,00 do 22,00 časova kontrolisati da li optuženi boravi na navedenoj adresi, te pismenim putem obavijestiti sud ukoliko optužen ne bude zatečen; b) Naređeno je privremeno oduzimanje svih putnih isprava, odnosno pasoša, izdatih na ime D. A., a zabranjuje se izdavanje novih pasoša, kao i korištenje lične karte za prelazak državne granice, koje mjere će izvršiti Granična policija BiH, tako što će obezbijediti unošenje ove zabrane u glavni centar za obradu podataka; c) Nadležnim organima za izdavanje ličnih karata naloženo je postupanje u skladu sa odredbama člana 18. Zakona o ličnoj karti državljana BiH i Pravilnika o upisivanju zabrane za prelazak državne granice u ličnu kartu državljana BiH. O izvršenju izrečenih mjera starat će se Granična policija Bosne i Hercegovine, kao i pripadnici PS Centar Sarajevo (tačka 3. izreke). Izrečene mjere zabrane će trajati dok za njima postoji potreba, a najduže do eventualnog upućivanja optuženog na izdržavanje kazne zatvora (tačka 4. izreke). Opravdanost ovih mjera će se kontrolisati svakih dva mjeseca (tačka 5. izreke). Optuženi se posebno upozorava da mu se može odrediti pritvor ukoliko se ne bude pridržavao mjere zabrane koja mu je izrečena ovim rješenjem (tačka 6. izreke). Nakon pravosnažnosti ovog rješenja prema optuženom D. A. ukinut će se mjera pritvora (tačka 7. izreke).

Protiv navedenog rješenja žalbu je izjavio kantonalni tužitelj iz Sarajeva (kantonalni tužitelj) zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da se žalba uvaži i pobijano rješenje ukine te predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje, odnosno da se žalba uvaži i pobijano rješenje preinači na način da se produži pritvor prema optuženom D.A. iz osnova propisanog u članu 146. stav 1. tačke a) i c) ZKP FBiH.

Ovaj sud je ispitao pobijano rješenje u granicama žalbenih navoda i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 321. u vezi sa članom 338. ZKP FBiH, pa je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Žalbom kantonalnog tužitelja pobijano rješenje se osporava zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. U obrazloženju te žalbene tvrdnje kantonalni tužitelj najprije ističe da je tačka 1. izreke pobijanog rješenja nerazumljiva i protivrječna obrazloženju jer iz izreke rješenja nije jasno šta je tačno određeno pobijanim rješenjem, da li jemstvo kao krivičnopravni institut, založno pravo – hipoteka kao građanskopravni ili neki treći institut, jer se samo navodi da je određeno založno pravo – hipoteka, dok u izreci rješenja nije navedena ni odgovarajuća zakonska odredba da bi se utrdilo o kojem zakonskom osnovu se radi.

Ispitujući osnovanost ovih žalbenih navoda ovaj sud je utvrdio da je pobijanim rješenjem, tačkom 1. izreke, odlučeno: „Usvaja se prijedlog branioca optuženog D. A., pa se radi obezbjeđenja dolaska na sud optuženog D. A. umjesto mjere pritvora iz osnova člana 146. stav 1. tačka a) ZKP FBiH određuje založno pravo – hipoteka na nekretninama...“, dok u izreci rješenja nije navedeno da se umjesto mjere pritvora određuje jemstvo, niti novčani iznos na koji bi glasilo jemstvo. Nadalje, u obrazloženju pobijanog rješenja (na strani 3.) konstatovano je da je branitelj optuženog D. A. podnio prijedlog za određivanje jemstva i mjera zabrane umjesto pritvora prema optuženom. Također, na strani 35. obrazloženja rješenja, prvostepeni sud navodi da je prijedlog branitelja optuženog o određivanju jemstva osnovan i da se „u odnosu na izrečenu mjeru jemstva...“ imajući u vidu da je pritvor prema optuženom D. A. određen a kasnije produžavan iz osnova propisanih u članu 146. stav 1. tačka a) ZKP FBiH (opasnosti od bjekstva), po mišljenju prvostepenog suda, ta opasnost može otkloniti primjenom pravnog instituta jemstva, jer ono predstavlja surogat pritvora i služi kao zamjena za pritvor određen zbog bojazni od bjekstva.

Obzirom na navedeno, te imajući u vidu odredbu člana 141. ZKP FBiH prema kojoj se optuženom kojem se pritvor ima odrediti ili mu je pritvor već određen samo zbog bojazni da će pobjeći može pustiti na slobodu ako on osobno ili ko drugi za njega pruži jemstvo, te odredbu člana 142. stav 1. ZKP FBiH kojom je izričito propisano da jemstvo uvijek glasi na novčani iznos, osnovano se u žalbi kantonalnog tužitelja ističe da je tačka 1. izreke pobijanog rješenja nerazumljiva. Naime, iz tačke 1. izreke pobijanog rješenja ne proizilazi da je optuženom D. A. uopće određeno jemstvo radi obezbjeđenja dolaska na sud umjesto pritvora jer takvu odluku ne sadrži izreka pobijanog rješenja niti je naveden novčani iznos na koji jemstvo glasi. Kako, dakle, u izreci pobijanog rješenja nije naznačeno da se optuženom D. A. određuje jemstvo, niti se navodi novčani iznos na koji jemstvo glasi, kako je to propisano odredbama člana 141. i člana 141. stav 2. ZKP FBiH, to izreku pobijanog rješenja čini nerazumljivom, čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Budući da je sud u izreci pobijanog rješenja propustio navesti da se optuženom D. A. radi obezbjeđenja dolaska na sud umjesto pritvora određuje jemstvo, a da u obrazloženju pobijanog rješenja navodi da je prijedlog branitelja optuženog za određivanje jemstva osnovan i da se opasnost od bjekstva optuženog može otkloniti primjenom pravnog instituta jemstva, osnovanim se ukazuje i žalbeni navod kantonalnog tužitelja da je izreka pobijanog rješenja protivrječna datim razlozima i da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Kantonalni tužitelj u žalbi tvrdi da pobijano rješenje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama. Pri tome se u žalbi ukazuje na odredbu člana 142. stav 3. ZKP FBiH prema kojoj su osobe koje daju jemstvo dužne dostaviti dokaz o svom imovnom stanju i porijeklu imovine i da je sud dužan navedeno cijeliti prilikom donošenja odluke o prihvatanju jemstva. Prema navodima u žalbi, u konkretnom slučaju, prvostepeni sud je jedino izveo zaključak u pogledu vlasništva na predmetnim nekretninama dok nije cijenio, od odbrane nije tražio dokaze i nije izveo zaključke u pogledu imovnog stanja osoba koje daju jemstvo o porijeklu imovine i posjedu imovine, na što je tužiteljstvo ukazivalo i na ročištu kada se raspravljalo o prijedlogu za određivanje jemstva optuženom.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja (strana 35. pasus 5.) slijedi da prvostepeni sud, na osnovu zemljišnoknjižnih uložaka i izvadaka iz knjiga položenih ugovora, zaključuje da su D. E., D. M. i D. H. vlasnici založenih nepokretnosti. Prvostepeni sud dalje navodi da nema razloga da sumnja u zakonitost njihovog sticanja te da iz tih razloga smatra neosnovanim prigovor kantonalnog tužiteljstva kojim je ukazivano da osobe koje daju jemstvo nisu dostavili podatke o porijeklu i posjedovanju imovine. Međutim, odredbom člana 142. stav 3. ZKP FBiH je propisano da osoba koja daje jemstvo mora dostaviti dokaze o svom imovnom stanju, porijeklu imovine, vlasništvu i posjedu nad imovinom koja se daje kao jemstvo. Obzirom na takvu zakonsku odredbu prvostepeni sud je bio dužan zatražiti od osoba koje traže jemstvo, pored ostalog, da dostave dokaze i o porijeklu imovine kao i njenom posjedu te u vezi sa tim dati odgovarajuće razloge od kakvog je to značaja za odlučivanje o prijedlogu branitelja optuženog za određivanje jemstva. Kako je prvostepeni sud propustio postupiti na taj način to pobijano rješenje nema razloge o tim odlučnim činjenicama pa je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Žalbom kantonalnog tužitelja se ističe da prvostepeni sud nije cijenio ni jednu od bitnih okolnosti koje propisuje odredba člana 142. stav 1. ZKP FBiH koje su relevantne pri određivanju visine jemstva. U žalbi se ukazuje na činjenicu da je optuženi izuzetno imućan i vlasnik nekretnina na Tajlandu, da nema stalno zaposlenje i čvrste veze sa BiH koje okolnosti mu omogućavaju da lako donese odluku da napusti BiH i postane nedostupan organima gonjenja, ukazujući pritom da je u vezi sa krivičnim djelima koja mu se u ovom predmetu stavljaju na teret, već dva puta lišen slobode jer je bio u bjekstvu.

Ovi žalbeni navodi kantonalnog tužitelja su osnovani.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja slijedi da prvostepeni sud, cijeneći činjenicu da iz izvještaja stalnog sudskog vještaka građevinske struke E. F., koji je i ovlašten procjenitelj čiji izvještaj je kao dokaz priložen uz prijedlog branitelja, proizilazi da je ukupna vrijednost navedenih nepokretnosti 1.001.300,00 KM, te sud smatra da naprijed založene nepokretnosti

u navedenom ukupnom iznosu opravdavaju izricanje mjere jemstva umjesto pritvora iz osnova člana 146. stav 1. tačka a) ZKP FBiH.

Međutim, odredbom člana 142. stav 1. ZKP FBiH propisano je da se jemstvo koje uvijek glasi na novčani iznos, određuje, pored ostalog, i s obzirom na lične i porodične prilike optuženog. Iz datih razloga u pobijanom rješenju slijedi da sud uopće nije dao razloge o tome kakve su lične i porodične prilike optuženog. Stoga, o tim odlučnim činjenicama pobijano rješenje ne sadrži razloge. Kako je, dakle, prvostepeni sud pri razmatranju prijedloga branitelja optuženog o određivanju jemstva propustio dati razloge o odlučnim činjenicama, time je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Prema stavu kantonalnog tužitelja u žalbi, učinjena je i bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH, u vezi sa članom 144. ZKP FBiH, budući da, prema mišljenju tužiteljstva, predsjedavajući sudskog vijeća koje je odlučivalo o prijedlogu odbrane za određivanje jemstva nije moglo odlučivati i o ukidanju mjere pritvora, te zamjeni mjere pritvora iz člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH mjerama zabrane jer nije bilo funkcionalno nadležno. Stoga je nepravilna primjena odredbe člana 144. ZKP FBiH, prema stavu kantonalnog tužitelja, uticala na zakonito i pravilno donošenje pobijanog rješenja, te je na taj način došlo do povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH. Međutim, u konkretnom slučaju se prije svega nije odlučivalo o ukidanju pritvora, kako se navodi u žalbi kantonalnog tužitelja, nego se odlučivalo o prijedlogu branitelja optuženog D. A., da mu se umjesto pritvora odredi jemstvo. Imajući u vidu fazu krivičnog postupka u kojoj se konkretni predmet nalazi, onda je shodno odredbi člana 140b. ZKP FBiH predsjednik vijeća mogao odlučivati i o mjerama zabrane, a shodno odredbi člana 144. istog zakona predsjednik vijeća odlučuje i o prijedlogu za određivanje jemstva. Stoga donošenjem pobijanog rješenja nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka na koju kantonalni tužitelj ukazuje žalbom.

Pobijajući prvostepeno rješenje zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH, kantonalni tužitelj u žalbi ističe da je prvostepeni sud nepravilno primijenio odredbu člana 137. ZKP FBiH, koja propisuje mjere koje se mogu preduzimati prema optuženom za osiguranje njegove prisutnosti i uspješno vođenje krivičnog postupka. Kantonalni tužitelj smatra da u navedenoj odredbi nije propisano da se nekom od predviđenih mjera, uključujući i mjere zabrane, može otkloniti opasnost od ponavljanja krivičnog djela iz kojeg razloga smatra da sud nije mogao primijeniti ovu zakonsku odredbu u cilju otklanjanja opasnosti od ponavljanja krivičnog djela. Međutim, ovim žalbenim navodima se ustvari osporava pravilnost činjeničnog zaključka prvostepenog suda da se mjerama zabrane može otkloniti i opasnost od ponavljanja krivičnog djela.

Kako ovaj sud nalazi da se osnovano žalbom kantonalnog tužitelja prvostepeno rješenje pobija zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, ovaj sud nije bio u prilici izjašnjavati se o navodima koji se tiču žalbenog osnova pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Iz navedenih razloga ovaj sud je, na osnovu člana 337. stav 3. ZKP FBiH, djelimično uvažio žalbu kantonalnog tužitelja i prvostepeno rješenje ukinuo, te predmet vratio na ponovno odlučivanje.

U ponovnom odlučivanju prvostepeni sud će otkloniti bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje je ukazano ovim rješenjem, pa će, nakon savjesne i brižljive ocjene svih relevantnih okolnosti, moći donijeti pravilnu i na zakonu osnovanu odluku.

Zapisničar
Senka Herić,s.r.

Predsjednica vijeća
mr. Božidarka Dodik,s.r.